

DÜNYA SİYASƏTİ VƏ TARİX

МИРОВАЯ ПОЛИТИКА И ИСТОРИЯ

MAHAL QACAR
Bakı Slavyan Universiteti

BAKİ SLAVYAN UNİVERSİTETİNİN TARİXİNDƏN

Açar sözlər: Bakı Slavyan Universiteti, rus dili və ədəbiyyatı, tədris, tarix.

Ключевые слова: Бакинский славянский университет, русский язык и литература, преподавание, история.

Key words: Baku Slavic University, russian language and literature, teaching, history.

1922-ci ildən SSRİ tərkibinə daxil olmuş Azərbaycan Sovet Sosialist Respublikasında, digər müttəfiq respublikalarda olduğu kimi, ümumi ünsiyyət və dövlət dili olan rus dilini tədris etmək və öyrənmək bir zərurətə çevrilmişdi. 30-cu illərin ortalarında Azərbaycanda icbari yeddiillik təhsil sisteminə keçilməsi müəllim kadrların, dərslik və dərs vəsaitlərinin çatışmaması ilə müşayiət olunurdu. Bu dövrdə ölkədə millətlərarası ünsiyyət vasitəsi rolunu oynayan rus dilinə tələbat daha da artmışdı. Bunu nəzərə alan Respublika Hökuməti 1938-ci ildə "Respublikanın qeyri-rus məktəblərində rus dilinin məcburi öyrənilməsi haqqında" xüsusi qərar qəbul etmişdi. Qərara əsasən Xalq Təhsil Komissarlığı və gənclər

təşkilatları orta təhsilli gəncləri səfərbər edərək respublikanın qeyri-rus məktəblərinə işə göndərirdilər. Onların köməyi ilə 1938/39-cu tədris ilində 1864 məktəbdə rus dilindən dərslər təşkil etmək mümkün olmuşdu. Lakin ölkədə yüksək ixtisaslı рус дили мцяллимляри və mütəxəssislərinə ehtiyac təmin olunmurdu. Problemi həll etmək üçün respublikada qısamüddətli rus dili kursları təşkil edilirdi. Əlbəttə, bu cür kadr hazırlığı yenə də kifayət etmirdi.

Problemi həll etmək üçün Azərbaycanda 1938-1939-cu tədris ilində M.Ə.Sabir adına Pedaqoji məktəb yaradıldı, sonralar isə V.İ.Lenin adına Azərbaycan pedaqoji institutu və Azərbaycan Dövlət Universiteti nəzdində rus dili müəllimlərinin hazırlığına başlandı. Bunlar da respublikanın rus dili müəllimlərinə və mütəxəssislərinə olan ehtiyacı ödəmirdi. Bu boşluqları aradan qaldırmaq üçün respublikanın bütün pedaqoji institutlarında qeyri-rus məktəbləri üçün rus dili müəllimləri hazırlayan şöbələr təşkil edildi. Bəzi rayonlarda – Lənkəranda, Şamaxıda M.Ə.Sabir adına Pedaqoji məktəbin şöbələri və Gəncədə K.Tsetkin adına xüsusi Pedaqoji məktəb fəaliyyətə başladı.

Bütün bunları nəzərə alan SSRİ Xalq Komissarları Soveti 1946-cı il 2 fevral tarixli 1313 sayılı sərəncam qəbul etdi və Azərbaycan SSR Nazirlər Soveti ona müvafiq olaraq 1946-cı il 15 may tarixli qərar qəbul edərək M.F.Axundov adına ikiillik Azərbaycan Dövlət Müəllimlər İnstitutu yaratdı. Dosent Loginov Aleksey Spiridonoviç onun direktoru (1946-1959), Məmmədov Qulam Kərim oğlu direktor müavini təyin olundular. İnstitutda marksizm-leninizm, rus ədəbiyyatı, azərbaycan dili, pedaqogika və psixologiya kafedraları yaradıldı (5, 8). İnstitutda elmlər doktoru və namizədləri çatışmadığından rəhbər vəzifələrə çox vaxt elmi dərəcəsi olmayan mütəxəssisləri təyin edirdilər. Lakin məqsədyönlü və ardıcıl aparılan tədbirlərin nəticəsində artıq 1950-ci ildə institutun səkkiz kafedrasından altısının müdiri vəzifəsini elmi dərəcəlilər tuturdu. İnstitutun gərgin fəaliyyəti nəticəsində həm müəllim kadrların təcrübəsi artır, həm də tələbə qəbulu genişləndirilirdi. Artıq institutun məzunları işə cəlb olunur, kafedra və şöbələrə göndərilirdilər. Bu tədbirlər institutun getdikcə inkişafına və genişlənməsinə şərait yaradırdı.

Lakin ikiillik təhsi sistemi yüksək ixtisaslı və ali təhsilli kadrların yetişdirilməsində kifayət qədər effektiv deyildi. Ona görə də M.F.Axundov adına Müəllimlər institutu 1952-ci ildə rus dili müəllimləri hazırlayan pedaqoji instituta çevrildi. SSRİ Nazirlər Sovetinin 15790-P sayılı sərəncamına əsasən Azərbaycan SSR Nazirlər Soveti 1952-ci il 24 iyun tarixində qərar qəbul edərək M.F.Axundov adına müəllimlər institutunu Azərbaycan pedaqoji rus dili və ədəbiyyatı institutuna çevrilməsini həyata keçirdi. Həmin ildə İnstitutda tələbə qəbulu 200 nəfər təyin edilmiş, onun tədris binası müəyyən edilmişdi. Beləliklə, 1952-ci ildə M.F.Axundov adına ikiillik Müəllimlər İnstitutu dördillik pedaqoji instituta çevrilmişdir. İnstitutda təhsil müddətinin dördillik müəyyən edilməsi, onun tələbə kontingentinin qəbulu planı, tədris binasının ayrılması, digər tədbirlərin həyata

keçirilməsi ilə paralel gedirdi. İnstitut tam səlahiyyətli təhsil müəssisəsi statusu almışdır. Qeyd etmək lazımdır ki, bu təhsil müəssisəsi təşkil olunduğu ilk gündən onun tələbələrinin milli tərkibi daim diqqət mərkəzində olmuş, daha çox azərbaycanlı balalarına üstünlük verilməsi nəzərdə tutulmuşdur.

1953-cü ilin iyun ayının 18-də Azərbaycan SSR Nazirlər Soveti "Respublikanın yeddiillik və orta məktəblərini ali təhsilli mütəxəssis kadrlarla təmin edilməsi"ni qarşıya məqsəd qoydu. Azərbaycanda rus dili üzrə kadrların hazırlanması M.F.Axundov adına Pedaqoji rus dili və ədəbiyyatı institutuna həvalə edildi. Bununla əlaqədar, institutda rus dilinin öyrənilməsinə daha çox fikir verilmişdir. Tələbə qəbulu xeyli artırılmışdır. Onların sayı 1954-cü ildə 445, 1955-ci ildə 1063, 1956-cı ildə artıq 1175 olmuşdur (5, 13).. Yeni-yeni fənlərin öyrənilməsi üçün ayrılmış saatların miqdarı artırılmış, müvafiq kafedralar, şöbələr yaradılmışdır.

1956-1957-ci tədris ilində institut beşillik təhsil proqramı ilə işləmək sistemə keçirilmişdir. Rus dili ilə bağlı olan fənlərin öyrənilməsinə ayrılan saatların miqdarı xeyli artırıldı. Həm də tələbə qəbulunda respublikanın ucqar rayonlarından gənclərin qəbuluna daha çox üstünlük verilirdi. Onların milli tərkibi də nəzərə alınır. Yerli gənclərin instituta qəbulunun artması özünün müsbət nəticələrini göstərirdi.

50-ci illərin sonuna olan məlumatlar göstərirdi ki, artıq respublikada ali təhsilli rus dilli mütəxəssislər kifayət qədərdir. Bunlar da öz növbəsində başqa bir problemin həllini günün məsələsi kimi irəli çəkirdi. İnstitutun qarşısında duran vacib məsələ elmi-pedaqoji kadrların hazırlanması sisteminin təkmilləşdirilməsi və institut əməkdaşlarının elmi-professional dərəcələrinin yüksəldilməsi məsələləri dururdu. Bu məqsədlə aspirantura və dissertantura sistemi genişləndirildi. Elmi-tədqiqat işləri ilə məşğul olmaq üçün əməkdaşlara yaradıcılıq məzuniyyətləri verilirdi. Bu zaman Moskva, Lenuinqrad və ölkənin digər aparıcı ali məktəblərinin və elmi-tədqiqat institutlarının imkanlarından geniş istifadə edilirdi. Nəticədə elmi dərəcəli mütəxəssislərin sayı ildən-ilə artırdı. Yalnız 1953-1958-ci illər ərzində 10 nəfər institut əməkdaşı rus dili üzrə namizədlik dissertasiyasını müdafiə edib, doğma institutda çalışırdı (5, 14).

Tarixinin ilk dövründə Rus dili və ədəbiyyatı müəllimləri hazırlamaq üzrə İnstitut respublikada xüsusi aparıcı rol oynadı və böyük bir təhsil müəssisəsinə çevrildi. Onun hazırladığı rus dili müəllimləri ölkənin orta məktəblərini rus dili mütəxəssisləri ilə təmin edə bilirdi. Təkcə 1952-1959-cu illərdə institutun divarları arasında dörd mindən çox rus dili müəllimi hazırlanmış və məktəblərdə çalışmağa başlamışdılar.

1959-cu ilin 14 aprelində Azərbaycan KP MK və respublikanın Nazirlər Soveti "Azərbaycan SSR-də ali pedaqoji məktəbin profili haqqında" qərar qəbul edərək M.F.Axundov adına Azərbaycan Pedaqoji Rus Dili və Ədəbiyyatı İnstitutu və Azərbaycan Pedaqoji Xarici Dillər İnstitutu bazaları əsasında M.F.Axundov

adına Azərbaycan Pedaqoji Dillər İnstitutu yaradılmışdır (5, 15). Əvvəlki illərdə İnstitutun rektor müavini vəzifəsində çalışan Məmmədov Qulam Kərim oğlu İnstitutun rektoru vəzifəsinə (1959-1966) təyin olunmuşdur. Bundan sonra M.F.Axundov adına Azərbaycan Pedaqoji Dillər İnstitutu respublikada rus dili və ədəbiyyatı, Avropa dilləri - alman, ingilis və fransız dilləri üzrə yüksək ixtisaslı pedaqoji kadrların hazırlanması mərkəzinə çevrildi. Həmin dövrdə institutda artıq 15 kafedra fəaliyyət göstərirdi. Göründüyü kimi, 60-cı illərdə İnstitut çox profilli, çoxsahəli böyük bir elmi-pedaqoji və dillər üzrə elmi-metodik və elmi-tədqiqat mərkəzinə çevridi. Həm də beynəlxalq aləmdə tanınmağa başladı. Afrika, Asiya və digər yeni müstəqillik əldə etmiş dövlətlərin vətəndaşları institutun nəzdində yaradılmış hazırlıq kurslarını bitirərək respublikanın ali təhsil ocaqlarında müxtəlif ixtisaslara yiyələnir və vətənlərinə ali təhsilli mütəxəssis kimi dönürdülər. Bu dövrdə institutun rəhbərliyinə Abdullayev Ağaməmməd Səməd oğlu (1966-1970) gətirilmişdi.

Azərbaycan respublikasının, xalqımızın müasir tarixində 1969-cu il dönüş nöqtəsi kimi yadda qalmışdır. Həmin ilin avqust ayında Heydər Əlirza oğlu Əliyev respublikanın rəhbərliyinə gətirildi. Bununla da böyük dövlət xadimi və görkəmli siyasətçisi Heydər Əliyev respublikamızın sosial-iqtisadi, ictimai-siyasi və mədəni həyatının inkişafı naminə iri miqyaslı planların və proqramların hazırlanmasında və həyata keçirilməsində misilsiz xidmətlər göstərmişdir. Onun Azərbaycan təhsilinə, maarifinə, elminə və mədəni irsinə göstərdiyi diqqət bu sahələrin daha da inkişafı üçün proqram xarakteri daşıyırdı (2, II c.,216). H.Əliyev rus dilinin imkanlarının daha çox olduğunu qiymətləndirir və bu imkanlardan səmərəli istifadə edilməsinin tərəfdarı idi. O, deyirdi: “Axı rus dili böyük dildir, Rusiya böyük dövlətdir. Rusiyadan kənar, başqa dövlətlərdə də rus dilində oxuyurlar. Əgər məktəblilərimiz ingilis, fransız, alman dillərində dərs keçirlərsə, bu, böyük nailiyyətdir, əgər rus dilində də təhsil alırlarsa, bu da nailiyyətdir” (2, I c., 157). İnstitut rəhbərliyində 1970-ci ildə aparılan dəyişikliklər də buna yönəlmişdi. Respublikada rusistika elminin banisi sayılan professor Tağıyev Məmməd Tağı oğlu (1970-1972) institutun rektoru təyin edilmişdi. Onun fəaliyyəti institutun inkişafı və genişlənməsi ilə bağlı olmuşdu.

Prezident H.Əliyev Azərbaycanın təhsil sisteminin inkişafının, təkmilləşdirilməsinin və genişləndirilməsinin zəruri olduğunu, xalqımız üçün müstəsna əhəmiyyət kəsb etdiyini dəfələrlə qeyd etmişdir. Azərbaycan təhsilinin inkişafı ilə bağlı qəbul edilmiş fərmanlar və sərəncamlarda, öz çıxışlarında ulu öndər təhsilimizin dövrün tələblərinə cavab verəcək səviyyəyə qaldırılması üçün bütün imkanlardan istifadə edilməsini tövsiyə edirdi.

Respublikanın rəhbəri H.Əliyev Azərbaycan təhsilinə daim qayğı ilə yanaşır və onun inkişafına xüsusi diqqət yetirirdi. Onun təşəbbüsü və Azərbaycan hökumətinin 2 noyabr 1972-ci il tarixli 362 sayılı qərarı ilə M.F.Axundov adına Azərbaycan Pedaqoji Dillər İnstitutu bazasında M.F.Axundov adına Azərbaycan

Rus Dili və Ədəbiyyatı institutunu bərpa edildi. İnstitutda rus dilinin və onunla bağlı digər fənlərin öyrənilməsinə, təkmilləşdirilməsinə və xüsusi proqramların həyata keçirilməsinə imkanlar yaradıldı. İnstitutun yeni rektoru Məmmədov Əliğa Novruzəli oğlu (1972-1982) dövründə institutun elmi-metodik və elmi tədqiqat fəaliyyəti daha da yüksəlmiş və qarşıya qoyulmuş məsələlərin həllində öncül cərgədə dururdu. İnstitut rəhbərliyi ölkənin məktəblərində yaranmış vəziyyəti nəzərə alaraq Azərbaycan SSR Ali təhsil nazirliyi qarşısında məsələ qaldıraraq institutda iki fakültənin: 1 saylı rus dili və ədəbiyyatı fakültəsi və Azərbaycan dilli məktəblərə rus dili müəllimləri hazırlamaq üçün 2 saylı rus dili və ədəbiyyatı fakültəsi yaradılması təşəbbüsünü irəli sürdü. Bu məzmununda yaradılmış fakültələr 2000-ci ilə qədər fəaliyyət göstərdilər. Eyni zamanda institutda müəllimlərin biliklərinin təkmilləşdirilməsi məqsədi ilə ixtisasartırma və yenidən ixtisasalma fakültəsinin yaradılması da mühüm və müsbət əhəmiyyət daşıyırdı. Bu dövrdə həm də Azərbaycan dilinə və Azərbaycan tarixinin öyrənilməsinə ayrılan saatların miqdarı da artırıldı.

F.T. Sultanzadə (1982-1988), B.H. Tahirbəyov (1988-1990) və F.H. Hüseynovun (1990-1997) İnstituta rəhbərliyi dövründə on minlərlə rus dili və ədəbiyyatı üzrə yüksək ixtisaslı mütəxəssislər hazırlamış və respublikanın rus dili müəllimlərinə olan ehtiyacını ödəməyə çalışılmışdır. Bundan əlavə institutun yetirmələri elmi-tədqiqat mövzuları üzərində axtarışlar apararaq namizədlik və doktorluq dissertasiyaları müdafiə etmişlər. Onların arasında görkəmli elmlər doktorları, professorlar Tağıyev M.T., Babayev H.B., Bədəlov Ç.Ə., Mahmudov A.R., Sadıxov M.Z., Svariçevski A.A., Vəkilova L.Q., Əliyev Ə.Ə., Həsənov A.Ə., Mirzəyev R.S., Cəfərova L.Ə., Qocayev M.Q., Novruzov R.M., Şükürov T.H., Hüseynov F.H., Qranovskaya L.M., Quliyeva R.H., Həmidov İ.H., Azizov R.İ., Nadjiyeva F.S., Şahbazova A.E., və digərləri bu şərəfə çatmışlar. İctimai elmlər üzrə görkəmli professorlar İmanov Y.İ., Rzaquliyev O.M., Şəfiyev S.Ə., Məmmədov C.R. və b. institutun fəxrləri sayılırlar.

Sovetlər İttifaqının 70 ili ərzində Azərbaycanın dünya xalqları, o cümlədən Slavyan və Şərqi Avropa dövlətləri ilə bütün əlaqələri yalnız rus dili vasitəsilə həyata keçirilirdi. Bu ali təhsil mərkəzi vasitəsilə Azərbaycan elmi və mədəni nailiyyətləri beynəlxalq aləmə yol açmış və dünya xalqlarının mədəniyyətlərini zənginləşdirmişdir. Eyni zamanda Azərbaycan xalqı da öz növbəsində rus dili vasitəsilə dünya mədəniyyətlərindən bəhrələnmişdir.

Lakin Azərbaycan müstəqillik qazandıqdan sonra vəziyyət kökündən dəyişdi. Müstəqil Azərbaycan bundan sonra dünya dövlətlərilə beynəlxalq əlaqələr sistemində daxil oldu. Respublikamız dünya, o cümlədən Slavyan xalqları ilə birbaşa əlaqələr yaratmaq zəruriyyəti ilə qarşılaşdı. Bakı Slavyan Universitetinin (BSU) Respublikanın Prezidenti Heydər Əliyev tərəfindən yaradılması məhz yeni şəraitin tələblərindən doğan bir tədbir idi.

Nəticədə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti H.Əliyev 2000-ci il 13 iyun tarixli fərmanı verərək, profili genişləndirməklə M.F.Axundov adına Azərbaycan Pedaqoji Rus Dili və Ədəbiyyatı İnstitutu bazasında Bakı Slavyan Universiteti yaradılmışdır. Univesitetin yaradılması ilə bağlı Ulu öndər H.Əliyev qeyd edirdi: “1972-ci ildə biz, bütün atributları olan xüsusi, ən yüksək səviyyəli institut yaratdıq. İndi isə bu, Slavyan Universitetidir. Düşünürəm ki, bu universitetin böyük gələcəyi, böyük perspektivi var. ...hər bir xalq üçün dillərin, ümumən xarici dilin əhəmiyyəti, azərbaycanlılar üçün, Azərbaycan gəncləri üçün rus dilinin əhəmiyyəti azalmadı, əksinə, artdı. İndi rus dilini bilmək, digər Avropa dillərini də bilmək indi çox böyük əhəmiyyətə malikdir. Odurki, biz bu universitetə çox böyük ümidlər bəsləyirik” (4, 321). Bakı Slavyan Universitetinin ilk rektoru vəzifəsinə professor Kamal Mehdi oğlu Abdullayev (2000-2014) təyin olundu.

Bakı Slavyan Universitetinin kollektivinə Prezident H.Əliyev böyük ümidlər bəsləyirdi. H.Əliyev göstərirdi ki, bu kollektivdə çalışan insanlar universitetin ən yaxşı nümayəndələridir, millətimizin qaymağıdır. Bu təhsil ocağında çalışanlar rus dilinin Azərbaycan gənclərinə öyrədilməsində, Azərbaycan məktəbləri üçün rus dili müəllimlərinin hazırlanmasında, rus dilinin həm keçmişdə, həm də indi xalqımız üçün mühüm əhəmiyyət kəsb etməsində, onun Azərbaycanda layiqli yer tutmasında bir deyil, bir neçə on illər xidmət göstərmiş adamlardır (4, 320). Ulu öndər bu universitetin böyük gələcəyi, böyük perspektivi olduğunu xüsusilə qeyd edirdi.

Universitet statusu alana kimi İnstitut rus dili və ədəbiyyatı müəllimi hazırlayan 2 fakültədən ibarət idi. Universitet statusu almış ali məktəb bu fakültələrin mütəxəssis hazırlığı profilini daha da dəqiqləşdirərək onları pedaqoji və filologiya fakültələri kimi formalaşdırdı. İslahatlar proqramı davam etdirilərək Universitetdə 2000-ci ildə yeni fakültələr yaradıldı. Həmin ilin oktyabr ayında yaradılmış «Regionşünaslıq və Tərcümə» fakültəsi Universitetin perspektiv inkişaf yolunda atılan addım idi. Prezident H.Əliyev təhsilimizin dövrün tələblərinə cavab verəcək səviyyəyə qaldırılması üçün bütün imkanlardan istifadə edilməsini tövsiyə edirdi. Təhsil sistemində islahatların aparılmasına böyük diqqət yetirən Ulu öndər göstərirdi ki, təhsil sistemində islahatların əsas məqsədi ondan ibarətdir ki, “Azərbaycanın təhsil sistemi dünya təhsil sisteminin standartlarına uyğunlaşdırılsın. Əgər biz bu yolla gediriksə, qısa bir zamanda Azərbaycan təhsil sistemini dünya standartlarına çatdırıb bilərik.” Onun proqram xarakterli nitq və çıxışlarında müstəqil Azərbaycanın təhsilinin inkişafı üçün bütöv bir konsepsiya öz əksini tapmışdır. Prezident H.Əliyev 2001-ci il 1 sentyabrda Bakıda məktəb kompleksinin açılışındakı nitqində göstərirdi ki, təhsil sistemi Azərbaycanın gələcəyini təmin edən bir sistemdir. Hər bir millətin, hər bir ölkənin gələcəyi gənclərdir. Biz gənclərimizi nə qədər yüksək təhsilli etsək, həqiqi yüksək təhsilli etsək, onların müəyyən ixtisaslara mükəmməl yiyələnməsinə şərait yarada bilsək, müstəqil

Azərbaycanın gələcəyi və demək, müstəqil Azərbaycanın inkişafı, elminin inkişafı, təhsilinin inkişafı, insanların rifah halı bir o qədər də yaxşı olacaqdır (4, 415).

2001-ci ildə Filologiya fakültəsi tərkibində «Filologiya-Azərbaycan dili və ədəbiyyatı» ixtisası üzrə mütəxəssislərin hazırlanmasına başlandı. Fakültədə çalışan yüksək ixtisaslı mütəxəssis-kadrların olması buna tam mənası ilə imkan verirdi. Universitetin perspektiv inkişaf və islahatlar planı durmadan həyata keçirilirdi. Fakültələrin profillərini düzgün müəyyənləşdirmək üçün kafedraları da təkmilləşdirmək və ixtisas yönümlü etmək yolu ilə hərəkət edilirdi. 2004-cü ilin oktyabrında Regionşünaslıq və Tərcümə fakültəsi bazası əsasında 2 yeni: «Beynəlxalq münasibətlər və regionşünaslıq» və «Tərcümə» fakültələri yaradıldı.

Slavyan dilləri üzrə geniş profilli mütəxəssislərin yetişdirilməsi Azərbaycanda ilk dəfə olaraq bu universitetdə həyata keçirilirdi. Universitetin univesallığı və unikalığı da bunlarla müəyyən edilirdi. Universitet üzrə 1999-cu ildən “regionşünaslıq” ixtisası üzrə tələbə qəbulu həyata keçirilməyə başlanmış və 2003-cü ildə “Regionşünaslıq” (Rusiyaşünaslıq, Yunanşünaslıq) ixtisaslarına yiyələnmiş bakalavrların ilk buraxılışı olmuşdur. Bakı Slavyan Universitetində regionşünaslıq üzrə aşağıdakı ixtisaslarda mütəxəssis hazırlığına başlanmışdır.

- ✓ 1999-cu ildən Rusiyaşünaslıq və Yunanıstanşünaslıq,
- ✓ 2000-ci ildən Polşaşünaslıq, Bolqarıstanşünaslıq, Çexiyaşünaslıq,
- ✓ 2001-ci ildən Ukraynaşünaslıq, Slovakiyaşünaslıq,
- ✓ 2002-ci ildən Azərbaycanşünaslıq,
- ✓ 2003-cü ildən isə Türkiyəşünaslıq

Regionşünaslıq ixtisası üzrə magistratura pilləsi 2003-cü ildən açılmışdır.

- 2004-ci ildən Polşaşünaslıq, Bolqarıstanşünaslıq, Çexiyaşünaslıq,
- 2005-ci ildən Ukraynaşünaslıq, Slovakiyaşünaslıq,
- 2006-cı ildən Azərbaycanşünaslıq,
- 2007-ci ildən isə Türkiyəşünaslıq

Təşkilati tədbirlər və yeni islahatlar həyata keçirilməkdə davam edirdi. Universiteti gələcəkdə qabaqcıl ali təhsil müəssisəsi səviyyəsinə yüksəltmək üçün və unikal ali məktəbə çevirməkdən ötrü başlanmış planları həyata keçirmək və onları daha da genişləndirmək yolunda aparılan işlər öz bəhrəsini verirdi. 2000-ci ildə universitetin Elmi Şurası “Universitetin **Fəxri Doktoru**” adını qəbul etdi və bu titulu universitetin qonaqlarına, görkəmli dövlət və ictimai xadimlərinə, xalqlar arasında əlaqələrin möhkəmləndirilməsində mühüm rol oynamış şəxslərə verməyi qərara aldı. Bu şərəfə ilk dəfə Rusiya Federasiyasının prezidenti V.V.Putin layiq görül. Prezident H.Əliyev 2001-ci il yanvarın 10-da BSU-nun “Fəxri Doktor” diplomunu ali qonağa təqdim etdi. Bundan sonra bu titula Ukraynanın Ali Radasının Sədri İ.S.Plyuş (fevral, 2001), Moskva və Bütün Rusiyanın Patriarxı II Aleksı (may, 2001), Rusiya Federasiyası Federal Məclisinin Federasiya Şurasının Sədri S.M.Mironov (may, 2002), Bolqarıstan Respublikasının eks-prezidenti

J.Jelev (oktyabr, 2002), Yunanıstan Respublikasının eks-prezidenti K.Stefanopulos (iyun, 2004), Bolqarıstan Respublikasının prezidenti G.Pırvanov (sentyabr 2004), Ukrayna Respublikasının eks-prezidenti V.A.Yuşşenko (sentyabr, 2006), Polşa prezidenti L.Kaçinski (2009) də layiq görülmüşlər.

Universitetin elmi potensialı, yüksək ixtisaslı kadrların mövcudluğu, maddi-texniki bazanın olması burada ixtisasartırma və yenidən hazırlanma problemlərini həyata keçirməkdən ötrü belə bir fakültənin yaradılmasını zəruri etdi. Universitetdə 2002-ci ildə «İxtisasartırma və yenidən hazırlanma» fakültəsi işi yenidən quruldu. Fakültədə yalnız orta məktəblərdə çalışan rus dili müəllimləri ixtisaslarını artırmır, eyni zamanda başqa ixtisaslara da yiyələnirlər.

2003-cü ilin 18 aprelindən BSU-da Ali Attestasiyası Komissiyası tərəfindən təsdiq edilmiş doktorluq və namizədlik dissertasiyalarının müdafiəsi üzrə xüsusi Dissertasiya Şurası (D 02.071) fəaliyyətə başladı. 2004-cü ildən, 25 illik fasilədən sonra «Bakı Slavyan Universitetin Elmi əsərləri» yenidən dərc edilməyə başlamışdır. Elmi əsərlər 2 istiqamətdə: «Dil və ədəbiyyat» və «İctimai və siyasi elmlər» şəklində dərc olunur. Universitetin bu nəşri əməkdaşların əsər və məqalələrinin çap edilməsi şansını artırdı. 2000-ci ildən «Tələbə dünyası» qəzeti çıxmağa başladı.

1997-ci ildən fəaliyyətə başlayan magistratura pilləsində də islahatlar keçirilmişdir. Magistratura pilləsində yeni-yeni ixtisaslar üzrə mütəxəssislər hazırlığı genişlənməmişdir. Qiyabi şöbə ayrıca fəaliyyət göstərirdi. Universitetdə 2000-ci ildə yaradılmış hazırlıq şöbəsində azərbaycan, türk, ərəb, fars, yunan, ingilis, alman, fransız, ispan, italyan və slavyan xalqlarının dilləri üzrə azərbaycanlı şagirdlər öz biliklərini artırırılar.

Ulu öndər Azərbaycanın Avropa məkanında gedən dəyişikliklərlə ayaqlaşmağı, yeni yaranmış mütərəqqi metod və üsullardan bəhrələnməyi təhsil işçiləri qarşısında vacib məsələ kimi qoyurdu. Onun siyasətini uğurla davam etdirən Prezident İlham Əliyev 2008-ci ildə Azərbaycan “Respublikasının ali təhsil müəssisələrinin Avropa ali təhsil məkanına inteqrasiyası” ilə bağlı bəzi tədbirlər haqqında Sərəncam verərək 2008-2012-ci illərdə bu istiqamətdə həyata keçiriləcək tədbirlər proqramının hazırlanmasını irəli sürmüşdür (6, Xalq qəzeti, 2008, 31 yanvar).

Ulu öndər tərəfindən təhsil sahəsində hazırlanmış konsepsiya Prezident İlham Əliyev tərəfindən müvəffəqiyyətlə həyata keçirilir. 2004-cü ilin 4 oktyabrında «Azərbaycan müəllimlərinə» müraciətində Azərbaycan təhsil sitemində aparılan islahatların xalqımız üçün əhəmiyyətindən bəhs edən Prezident İlham Əliyev iftixar hissi ilə qeyd etmişdir ki, zəngin maarifçilik ənənələrinə malik təhsil sistemimiz aparılan islahatlar nəticəsində bu gün müasir beynəlxalq standartlara cavab verməkdədir. O, Azərbaycan müəllimlərinin XXI yüzillikdə Milli təhsilin davamlı inkişafı və dünya təhsil siteminə inteqrasiyası üçün əllərindən

gələni edəcəklərinə, bu sahədə artıq dönməz xarakter almış islahatlar prosesini uğurla davam etdirəcəklərinə əmin olduğunu bildirmişdir (4, 781).

Universitet qarşıya qoyulan təhsil problemlərini həyata keçirməkdə yeni-yeni yollar axtarır və mütərəqqi elmi-metodik üsulların daha da dərinləşməsi istiqamətində inkişaf edirdi. Bu dövrdə universitetin rəhbərliyinə professor Asif Abbas oğlu Hacıyev (2014-2016) gətirildi.

“Azərbaycanın ali təhsil müəssisələrinin Avropa ali təhsil məkanına inteqrasiyası ilə bağlı bəzi tədbirlər haqqında” 2008-ci ilin yanvarında Prezident İ.Əliyevin qəbul etdiyi Sərəncamda Azərbaycan təhsilinin Avropa məkanına inteqrasiyasına geniş yer verilir və əsas vəzifələr müəyyənləşdirilir. Orada ali təhsilin bütün sahələrinin hərtərəfli inkişafı, Avropa və dünya təhsil sisteminə qoşulması, bu işin, əlbəttə ki, düzgün seçilmiş kadrların üzərinə düşdüyü vurğulanır.

Universitetin rektorluğunun və Elmi Şuranın fəaliyyət dairəsi çoxcəhətli və müxtəlif istiqamətləri əhatə edirdi. Elmi işləri daha da canlandırmaq üçün və elmi axtarış işlərinin genişləndirilməsi naminə Universitetdə magistratura pilləsindən sonra doktorantura və dissertantura da fəaliyyət göstərir. Bu pillələrdə universiteti bitirmiş mütəxəssislər bir çox sahələrdə ixtisaslarını artırır, günün tələblərinə cavab verəcək kadrlar cərgəsinə qatılırlar. Universitetin adları çəkilən qurumlarında 150-dən çox tədqiqatçı namizədlik və 40 elmlər namizədi doktorluq dissertasiyaları üzərində çalışır. Təkcə 2002-ci ildə Müdafiə Şurasında 28 nəfər rus dili, rus ədəbiyyatı və dil nəzəriyyəsi ixtisasları üzrə namizədlik dissertasiyaları müdafiə etmişlər.

Universitetin fəaliyyətini daha da səmərəli etmək, elmi-tədqiqat işlərini daha da zənginləşdirmək, tədris sistemini daha da yüksəltmək üçün 2016-cı il iyul ayının əvvəllərində BSU rəhbərliyi daha da möhkəmləndirildi. Professor Əliyeva Nurlana Müzəffər qızı Bakı Slavyan Universitetinə rektor təyin edildi. Yeni rektor fəaliyyətinin ilk günlərindən universitetin problemləri ilə yaxından məşğul olmağa başladı. İlk növbədə universitetin maddi-texniki bazasını nizama salmaq yolunda böyük dəyişikliklər edildi. Binaların xarici və daxili görünüşü kökündən dəyişdirilərək müasir tələblərə cavab verən üslubda tərtib olundu. Universitetin akt zalı yenidən quruldu, orada dünya standartlarına cavab verən avadanlıq yerləşdirildi. Universitetin struktur sistemində köklü islahatlar həyata keçirildi.

ƏDƏBİYYAT

1. Heydər Əliyev. Müstəqillik yollarında (4 cildə), “Azərbaycan” nəşriyyatı, Bakı, 1997.
2. Heydər Əliyev. Müstəqilliyimiz əbədidir. (I, II, III cildlər). Buraxılışa məsul Ramiz Mehtiyev, Bakı, 2003.
3. Xudiyev N. İlhamla Sabaha. Bakı, 2002, Azərbaycan nəşriyyatı
4. Azərbaycanın təhsil siyasəti 1998 – 2004. -Bakı, 2005, İc., - 832 s .

5. Çıraqzadə V. İnstitutun tarixindən. M.F.Axundov adına Azərbaycan Rus Dili və Ədəbiyyatı institutunun (1946 – 1996). 50 illiyi, (rus dilində), Bakı, Mütərcim, 1996. – 160 s.

6. Xalq qəzeti, 2008, 31 yanvar

7. “Tələbə dünyası” BSU-nun qəzeti 27 fevral, 2010

РЕЗЮМЕ

В статье кратко изложена история Бакинского славянского университета с момента его создания до сегодняшних дней. С 1946 года был создан двухгодичный учительский институт, а 50-гг. 4-х годичный и 5-и годичный институт русского языка и литературы. В 2000 году институт получил статус Бакинского славянского университета.

SUMMARY

The article talks about the short history of the institute of the Russian language – Baku Slavic University since its establishment up to present days. It is noted that the institute had a two-year course in 1946, four and five-year courses in the 50s. BSU, which was created in 2000, was the continuation of further development of the Russian and Slavic languages in Azerbaijan.